2026-2027 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI TÜRKÇECİYİZ.COM ORTAOKULU

6. SINIF TÜRKÇE DERSİ 1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAVI 3. SENARYO

Adı Soyadı		Sınıfı / No	..... /	Puan	

Açıklamalar: Sınav 7 sorudan oluşur, süresi 40 dakikadır. Cevaplarınızı yazım ve noktalama kurallarına dikkat ederek boşluklara yazınız.

1, 2, 3 ve 4. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

TEKERLEMELER

Tekerlemeler, söylenişindeki **ahenkle** dikkat çeken, çoğu zaman eğlendirmek amacıyla söylenen kısa sözlerdir. Halkın ortak ürünü olan tekerlemeler, tıpkı ninniler ve bilmeceler gibi kuşaktan kuşağa aktarılarak günümüze ulaşmıştır.

Tekerlemelerin bir bölümü masallarda kullanılır. Masalcılar anlatmaya başlamadan önce "Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde..." gibi tekerlemelerle dinleyicinin dikkatini toplar. Bu tekerlemeler, dinleyiciyi gerçek dünyadan alıp hayal dünyasına götüren bir köprü gibidir.

Tekerlemelerin bir başka türü ise hızlı söylenmesi zor olan sözlerdir. Bunlara yanıltmaç da denir. "Şu köşe yaz köşesi, şu köşe kış köşesi, ortada su şişesi." sözünü art arda ve hızlıca söylemeye çalışan biri, dilinin nasıl **sürçtüğünü** hemen fark eder. Benzer ünsüzlerin peş peşe gelmesi söyleyeni yanıltır, dinleyenleri de güldürür.

Tekerlemeler yalnızca eğlenceli birer oyun değildir. Sesleri doğru ve anlaşılır çıkarmak için yapılan birer alıştırma işlevi de görür. Bu yüzden sunucular, oyuncular ve spikerler **diksiyon** çalışmalarında tekerlemelerden yararlanır. Çocuklar da tekerleme söyledikçe kelimeleri daha akıcı söylemeyi öğrenir, dilimizin ahengini fark eder. Kısacası tekerlemeler, Türkçenin ses zenginliğini gösteren küçük ama değerli söz oyunlarıdır.

Kazanım: *T.O.6.5. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme*

1. SORU (15 puan) Metinde koyu yazılmış kelimelerin anlamlarını, geçtikleri cümleden ve çevresindeki cümlelerden hareketle tahmin ediniz. Tahmininizde yararlandığınız ipucunu da yazınız.

Kelime	Tahmini anlamı (3 p.)	Tahmininizde yararlandığınız ipucu (2 p.)
ahenk		
sürçmek		
diksiyon		

Kazanım: *T.O.6.6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme*

2. SORU (15 puan) Metne göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

a) Masalcılar tekerlemeleri ne amaçla kullanır? (5 p.)

b) Hızlı söylenmesi zor olan tekerlemelere ne ad verilir? (5 p.)

c) Diksiyon çalışmalarında tekerlemelerden kimler yararlanır? (5 p.)

Kazanım: *T.O.6.15. Metnin anahtar kelimelerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme*

3. SORU (15 puan) Metnin anahtar kelimeleriyle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

a) Metnin anahtar kelimelerinden dördünü kavram haritasındaki boşluklara yazınız. (Her biri 2 puan) (8 p.)

	.....	
.....	**TEKERLEMELER**	.....
	.....	

b) Yazdığınız anahtar kelimelerden birini seçiniz ve bu kelimenin metnin konusuyla ilişkisini açıklayınız. (7 p.)

Kazanım: *T.O.6.20. Metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme*

4. SORU **(15 puan)** Metinde altı çizili kelimelerin gerçek, mecaz ya da terim anlamlı olduğunu belirleyiniz ve metindeki anlamlarını kısaca yazınız. (Her satır 5 puan)

Altı çizili kelime	Gerçek / mecaz / terim	Metindeki anlamı
köprü		
ünsüz		
oyun		

Kazanım: *T.Y.6.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme*

5. SORU **(15 puan)** Azerbaycan'daki arkadaşınız Server size aşağıdaki e-postayı gönderdi. Ona cevap olarak kısa bir e-posta yazınız. E-postanızda,

- Uygun bir selam ve hitapla başlayınız, uygun bir sonlandırma ifadesiyle bitiriniz.
- Bir tekerleme ya da bilmece örneği veriniz ve onun nerede, ne amaçla söylendiğini açıklayınız.

Kimden: Server (Bakü)

Salam dostum! Öğretmenimiz bize Türk dünyasındaki arkadaşlarımızdan kendi Türkçelerinin zenginliğini gösteren örnekler toplama görevi verdi. Bana Türkiye Türkçesinden bir tekerleme ya da bilmece gönderip onu biraz anlatır mısın?

Kazanım: *T.Y.6.15. Yazısını zenginleştirecek biçimde söz varlığını kullanabilme*

6. SORU **(10 puan)** Aşağıdaki durumlarda kullanılabilecek kalıp sözleri yazınız. (Her biri 2,5 puan)

Örnek: Yemek hazırlayan kişiye "Eline sağlık!" deriz.

Durum	Kullanılacak kalıp söz
1. Bayram ziyaretinde büyüklerimize	
2. Yolculuğa çıkan bir yakınımıza	
3. Hastalanan bir arkadaşımıza	
4. Çalışmakta olan birinin yanına vardığımızda	

Kazanım: *T.Y.6.18. Yazım ve noktalama işaretleriyle ilgili kuralları uygulayabilme*

7. SORU **(15 puan)** Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

a) Aşağıdaki cümlelerde büyük harfle başlaması gereken kelimeler küçük harfle yazılmıştır. Bu kelimelerin doğru yazılışını karşılarına yazınız. (Her biri 3 puan) (9 p.)

1. Okul gezimizde erciyes dağı eteklerinde yürüdük. Doğrusu:

2. Kitapçımız cumhuriyet caddesi üzerindedir. Doğrusu:

3. Ablam, istanbul üniversitesinde öğrenci. Doğrusu:

b) Aşağıdaki cümlelerde virgül (,) konması gereken yerlere virgül koyunuz. (Her biri 2 puan) (6 p.)

1. Tekerlemeyi okudu ezberledi sınıfta arkadaşlarına söyledi.

2. Evet bu tekerlemeyi ben de biliyorum.

3. Haydi tekerlemeyi bir kez daha hızlıca söyle.

Başarılar dileriz.

Bilal KIŞ